

## PROLOGUE

"We should start back," Gared urged as the woods began to grow dark around them. "The wildlings are dead."

"Do the dead frighten you?" Ser Waymar Royce asked with just the hint of a smile.

Gared did not rise to the bait. He was an old man, past fifty, and he had seen the lordlings come and go. "Dead is dead," he said. "We have no business with the dead."

"Are they dead?" Royce asked softly. "What proof have we?"

"Will saw them," Gared said. "If he says they are dead, that's proof enough for me."

Will had known they would drag him into the quarrel sooner or later. He wished it had been later rather than sooner. "My mother told me that dead men sing no songs," he put in.

"My wet nurse said the same thing, Will," Royce replied. "Never believe anything you hear at a woman's tit. There are things to be learned even from the dead." His voice echoed, too loud in the twilight forest.

"We have a long ride before us," Gared pointed out. "Eight days, maybe nine. And night is falling."

Ser Waymar Royce glanced at the sky with disinterest. "It does that every day about this time. Are you unmanned by the dark, Gared?"

Will could see the tightness around Gared's mouth, the barely suppressed anger in his eyes under the thick black hood of his cloak. Gared had spent forty years in the Night's Watch, man and boy, and he was not accustomed to being made light of. Yet it was more than that. Under the wounded pride, Will could sense something else in the older man. You could taste it; a nervous tension that came perilous close to fear.

Will shared his unease. He had been four years on the Wall. The first time he had been sent beyond, all the old stories had come rushing back, and his bowels had turned to water. He had laughed about it afterward. He was a veteran of a hundred rangings by now, and the endless dark wilderness that the southron called the haunted forest had no more terrors for him.

Until tonight. Something was different tonight. There was an edge to this darkness that made his hackles rise. Nine days they had been riding, north and northwest and then north again, farther and farther from the Wall, hard on the track of a band of wildling raiders. Each day had been worse than the day that had come before it. Today was the worst of all. A cold wind was blowing out of the north, and it made the trees rustle like living things. All day, Will had felt as though something were watching him, something cold and implacable that loved him not. Gared had felt it too. Will wanted nothing so much as to ride hellbent for the safety of the Wall, but that was not a feeling to share with your commander.

Especially not a commander like this one.

Ser Waymar Royce was the youngest son of an ancient house with too many heirs. He was a handsome youth of eighteen, grey-eyed and graceful and slender as a knife.

Mounted on his huge black destrier, the knight towered above Will and Gared on their smaller garrons. He wore black leather boots, black woolen pants, black

moleskin gloves, and a fine supple coat of gleaming black ringmail over layers of black wool and boiled leather. Ser Waymar had been a Sworn Brother of the Night's Watch for less than half a year, but no one could say he had not prepared for his vocation. At least insofar as his wardrobe was concerned.

His cloak was his crowning glory; sable, thick and black and soft as sin. "Bet he killed them all himself, he did," Gared told the barracks over wine, "twisted their little heads off, our mighty warrior." They had all shared the laugh.

It is hard to take orders from a man you laughed at in your cups, Will reflected as he sat shivering atop his garron. Gared must have felt the same.

"Mormont said as we should track them, and we did," Gared said. "They're dead. They shan't trouble us no more. There's hard riding before us. I don't like this weather. If it snows, we could be a fortnight getting back, and snow's the best we can hope for. Ever seen an ice storm, my lord?"

The lordling seemed not to hear him. He studied the deepening twilight in that half-bored, half-distracted way he had. Will had ridden with the knight long enough to understand that it was best not to interrupt him when he looked like that. "Tell me again what you saw, Will. All the details. Leave nothing out."

Will had been a hunter before he joined the Night's Watch. Well, a poacher in truth. Mallister freeriders had caught him red-handed in the Mallisters' own woods, skinning one of the Mallisters' own bucks, and it had been a choice of putting on the black or losing a hand. No one could move through the woods as silent as Will, and it had not taken the black brothers long to discover his talent.

"The camp is two miles farther on, over that ridge, hard beside a stream," Will said. "I got close as I dared. There's eight of them, men and women both. No children I could see. They put up a lean-to against the rock. The snow's pretty well covered it now, but I could still make it out. No fire burning, but the firepit was still plain as day. No one moving. I watched a long time. No living man ever lay so still."

"Did you see any blood?" "Well, no," Will admitted. "Did you see any weapons?"

"Some swords, a few bows. One man had an axe. Heavy-looking, double-bladed, a cruel piece of iron. It was on the ground beside him, right by his hand."

"Did you make note of the position of the bodies?"

Will shrugged. "A couple are sitting up against the rock. Most of them on the ground. Fallen, like."

"Or sleeping," Royce suggested.

"Fallen," Will insisted. "There's one woman up an ironwood, half-hid in the branches. A far-eyes." He smiled thinly. "I took care she never saw me. When I got closer, I saw that she wasn't moving neither."

Despite himself, he shivered.

## ПРАЛОГ

– Час вяртацца, – настойваў Гарэд, калі ў лесе пачало змяркацца. – Дзікуны мёртвыя.

– Баішся мерцвякоў? – спытаў сір Уэймар Ройс з ледзь заўважным ценем усмешкі.

Гарэд на нажыўку не клюнуў. Ён быў стары – ужо за пяцьдзясят, і на сваім веку пабачыў нямала маладых лордаў.

– Мерцвякі ёсць мерцвякі, – сказаў ён. – Якая нам да іх справа?

– А яны дакладна мёртвыя? – мякка спытаў Ройс. – Якія маем доказы?

– Іх бачыў Уіл, – адгукнуўся Гарэд, – і калі ён кажа, што яны мёртвыя, то я яму веру.

Уіл разумеў, што яго рана ці позна ўцягнуць у гэтую спрэчку. “Але ўсё ж лепш пазней чым раней”, – думалася яму.

– Мая маці казала, што мерцвякі не спяваюць, – умяшаўся ён.

– Мая мамка казала тое самае, Уіл, – адказаў Ройс. – Але не варта верыць таму, што чуеш лежма ля цыцкі. Нават ад мерцвякоў можна даведацца нямала.

Ягоны голас лунаў гучным рэхам пасярод змрочнага лесу.

– Назад дарога не кароткая, – заўважыў Гарэд. – Дзён восем. Ці нават дзевяць. А ноч блізка.

Сір Уэймар Ройс безудзельна зірнуў на неба.

– Яна штодня насоўваецца прыблізна ў гэты час. Цябе што, цемра мужнасці пазбаўляе?

Уіл заўважыў як пад цупкім чорным каптуром плашча Гарэд сціснуў сківіцы ў ледзь заўважным парыве прыдушанага гневу, што бліснуў у ягоных вачах. Хлопцам і мужчынам, сорок гадоў Гарэд праслужыў у Начной Варце і не быў прызвычаены да несур'ёзнага стаўлення да сябе. Але справа была не толькі ў гэтым. Уіл адчуваў, што старога мучыць нешта яшчэ акрамя закранутага гонару. А менавіта знерваванасць, якая, здавалася, занадта моцна нагадвае страх.

Уіл гэтую трывогу падзяляў. На Сцяне ён правёў чатыры гады. Падчас першай вылазкі за яе ўсе даўнія гісторыі прыгадаліся так хутка, што ў яго аж душа ў пяткі зайшла. Потым ён з гэтага сам смяяўся. Але цяпер ён быў ветэранам, што мае за сотню вылазак за плячыма, і бясконцасць змрочнай пушчы, якую паўднёўцы клікалі лесам прывідаў, яго больш не страшыла.

Да сённяшняга вечара. Бо сёння ўсё было не так. У цемры прысутнічала нешта, ад чаго валасы ўставалі дыбарам. Ужо дзевяць дзён яны едуць то на поўнач, то на паўночны захад, то зноў на поўнач – усё далей і далей ад Сцяны, па слядах банды дзікіх налётчыкаў. Дзень у дзень становілася ўсё горш. А сёння было найгорш. З поўначы пачаў дзьмуць халодны вецер, і дрэвы шамацелі нібы жывыя. Цягам цэлага дня Уіл адчуваў, што за ім быццам бы нешта сочыць. Нешта халоднае, бязлітнае і пазбаўленае спачування. Гарэд таксама гэта адчуваў. Больш за ўсё Уілу хацелася зараз жа стрымгалоў пусціцца ў бок бяспечнай Сцяны, але пра такія жаданні камандзіру лепей нават не здагадацца.

Асабліва такому як гэты.

Сір Уэймар Ройс быў наймалодшым сынам са старога роду занадта шчодрога на спадкаемцаў. Васямнаццацігадовы зграбны юнак меў шэрыя вочы і быў

стрункі як лязо. На сваім велічэзным вараным кані Уэймар узвышаўся над Уілам і Гарэдам, якія ехалі поруч на нізкарослых клячах. На ім былі: чорныя скураныя боты, чорныя ваўняныя нагавіцы, чорныя пальчаткі з кратавага футра і чорная бліскучая кальчуга – гнуткая, тонкай работы, – накінутая на некалькі пластоў чорнай воўны і дублёнай скуры. З таго моманту як сір Уэймар прынёс прысягу Начной Варце не прайшло і паўгода, але нікому не выпадала сумнявацца, што ён быў гатовы да свайго прызначэння. Прынамсі, калі казаць пра ягонае ўбранне.

Прадметам асаблівага гонару быў ягоны мяккі як грэх плашч з чорных пушыстых собалёў. “Іду ў заклад, што наш магутны ваяка ўласнаруч паадкручваў галоўкі кожнаму з гэтых звяркоў”, – сказаў неяк Гарэд саслужыўцам за кубкам віна. Смяяліся ўсе.

“Цяжка выконваць загады чалавека, якога ты высмейваў на падпітку,” – думаў Уіл пакуль трымцеў ад холаду вярхом на сваёй клячы. Гарэд, напэўна, адчуваў тое самае.

– Мормант загадаў іх высачыць – і мы іх высачылі, – прамовіў Гарэд. – Яны мёртвыя і клопату нам ад іх болей не будзе. Перад намі цяжкая дарога. І гэтае надвор'е мне не даспадобы. Калі пойдзе снег, а снег – гэта яшчэ не найгоршае, што можа трапіцца, то мы і за два тыдні не дамо рады вярнуцца да Сцяны. Вы ніколі не траплялі пад ледзяны дождж, мілорд?

Малады лорд яго быццам бы не чуў. У летуценнях суму, што часам яго апаноўвалі, ён углядаўся ў сутонні. Уіл ужо дастаткова доўга ездзіў з ім поруч каб разумець, што ў такую хвіліну рыцара лепей не чапаць.

– Уіл, а раскажы яшчэ раз, што ты ўбачыў. З усімі падрабязнасцямі. І анічога не апускай.

Да таго як трапіць у Начную Варту, Уіл быў паляўнічым. Ну, ці правільней сказаць – браканьерам. Малістаравы вольныя вершнікі злавілі яго на гарачым ва, уласна, Малістаравым лесе, пакуль той абдзіраў шкуру з, уласна, Малістаровага аленя. Тады паўстаў выбар: або апануцца ў чорнае, або страціць руку. Уіл як ніхто іншы ўмеў ціха перамяшчацца лясамі і гэты ягоны талент чорнае брацтва даволі хутка заўважыла.

– Іхняя стаянка за дзве мілі адсюль, вунь за тым грэбенем ля струменьчыка, – сказаў Уіл. – Я падабраўся настолькі блізка, насколькі хапіла духу. Іх восем. Мужчыны і жанчыны. Дзяцей не было відно. Буданчык ля скалы ўзвялі. Яго шчыра замяло снегам, але я ўсё разгледзеў. Цяпельца не гарэла, але кастрыска было яшчэ чорнае. Яго ледзь-ледзь прысыпала. Ніхто з іх не варушыўся. Я доўга назіраў. Так доўга ляжаць і не варушыцца жывы чалавек не можа.

– Кроў бачыў?

– Э-э, не, – прызнаўся Уіл.

– А зброю?

– Пару мячоў і лукаў. У аднаго мужчыны была сякера. Цяжкая на выгляд, двухбаковая – небяспечная жалязяка. Яна валялася на зямлі поруч з целам, проста ля рукі.

– Ты звярнуў увагу на тое як ляжалі целы?

Уіл паціснуў плячыма.

– Колькі з іх сядзела прыхіліўшыся да скалы. Рэшта ляжала на зямлі. Быццам іх забілі.

– Ці яны проста заснулі, – прапанаваў Ройс.

– Не, іх забілі, – упёрся Уіл. – Адна жанчына сядзела паміж галля на жалезным дрэве. Вартавала, – ён слаба ўсміхнуўся. – Я ўпэўніўся, каб яна мяне не заўважыла, але калі падабраўся бліжэй, пабачыў, што яна таксама не варушыцца.

Тут Уіл мімаволі ўздрыгнуў.